

MAGYAR LAPOK

I. Nemzeti Múzeum könyvtárának

X. évfolyam, 266 (2838) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Moszkva előtt dől el a Szovetunió sorsa

Negyven kilométerre közelítették meg a német páncélos csapatok a szovjet fővárost

Észak-Afrikában a német légi erő kivívta a légi fölényt

Ismét súlyos veszteséget szenvedett a brit haditengerészet

A szovjetállam távirati irodája komor szavakkal jeleníti be, hogy a német csapatok Klin szakaszánál két napos heves támadás után átvágták magukat a Moszkva felé vezető úton. Azt is jelenti a Tass-iroda, hogy a német csapatok ezen a szakaszon nagy számbeli fölényben vannak. A moszkvai rádió még hozzáteszi, hogy „Moszkva előtt dől el a Szovjetunió sorsa.” Hogy e bejelentése mögött csakugyan ott van a gondok sokasága is, az bizonyosra vehető. De lehet a gondokon kívül számítás is arra, hogy a kétségbeesett híradás segítségkiáltásként hangzik el a bolsevisták nagy szövetségeslátszái felé, s ezeket is gyorsabb és az eddigieknél hatásosabb mozdulatokra bírja. Amerika a diplomáciai vonalon, s Anglia a libiai harcra vonalon igyekszik is segítséget hozni, de mindkét vonalon megvan a nagyerejű ellenállás is, mely az eredményeket legalább is elháríthatja. Addig Moszkva előtt csakugyan eldőlhet a Szovjetunió sorsa.

Mindenestre a moszkvai oldalról jött vesztéskialtásolat érdemes közönségünknek úgy meghallania, hogy

azokban nemcsak a harctéri helyzet-re nézve vannak jellemző megállapítások, de a világhelyzet további alakulására nézve is. Fordulat ígérkezik, melyből új korszakforduló jelentősége támad. A berlini antikommunista összejövetel mintegy bejelentése ennek a korszakfordulónak. Világszövetség alakult, mely már nemcsak védekező állásban van a romboló erők ellen, de a világrészek új rendjének, a gazdasági, szellemi és társadalmi összefüggések új atakulásának a cselekvő akarátát és céltudatosságát is magában hordozza. A moszkvai rádió a Szovjetunió sorsa miatt kiált kétségbeesetten a világra, s ugyanakkor Európa közepén az európai és ázsiai népek öntudatosságát iszen a világnak, hogy új korszak következik. A kétségbeesésnek és az önbizalomnak ez az ellentéte igen híven ábrázolja a mai világhelyzetet. Együttal előrevetíti azt a kilátást, hogy a kétségbeesés nem lehet döntő tényező a világ és emberiség további fejlődésében, mert tehetetlenség van benne. Tehát az önbizalomnak lesz igaza s az veszi át az emberiség sorsában a vezető szerepet.

szintén beszámol a Moszkva elleni nagy német támadás újabb előrehaladásáról. A védősereg helyzete az utolsó 24 órában ismét rosszabbodott a Kali-

nin—Klin—Moszkva vonalon. A német páncélos csapatok — moszkvai beismerés szerint is — 40 kilométerre közelítették meg a fővárost.

Utolsó erőfeszítéseit végzi Moszkva védelmében a szovjet hadvezetőség

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung szerint a Moszkvát folyó csata mind fenyegetőbben alakul a védők szempontjából. A bolsevisták a legnagyobb erőfeszítést fejtik ki az egyre súlyosabbá váló nyomás elhárítására. A német csapatok óriási fölényben vannak páncélosokban, főként azonban tüzérségben és zuhanóbombázókban. A továbbiakban a lap arról számol be, hogy különösen Guderian tábornok hadsereg-csoportja gyakorol erős nyomást Moszkvára. 800 páncélos kocsi és sok száz gépesített üteg van Guderian parancsnoksága alatt Tula környékén és nyomul előre Szerkubov

és Rjasan közt. Tekintélyes erőkké már is átérték az Oka folyó. A naplementi úton a központi szakaszban körülbérelt tíz hadi erőtől számtalan zászlóval és páncélos kocsival támad. Előzőleg a német tüzérség a befagyott földeket zárótűzével valóságos felfeszítette és így felrobbantotta az aknamezőket. A szovjet hadvezetőség utolsó erőfeszítéseit végzi Moszkva védelmében. E jelentések szerint újabb tartalékokat vetettek harcba amelyeket Moszkva külső kerületeibe osztottak be. Egyidejűen az önkéntes segédszolgálatba mindenkit, még a nőket is munkára hívták be.

Bulgária vezérkari főnöke a keleti arcvonalon

Szófiából jelentik: (Mai Nap.) A bolgár vezérkar főnöke, a német véderőfőparancsnokság meghívására a keleti arcvonalra utazik.

Párizsból jelentik: (OFI) Németországban hétfőn több mint 800 francia hadifogoly érkezett a párizsi északi pá-

lyaúdvarra. Szerdán és a következő napokon több mint 2000 fogoly érkezik részben a megszállott, részben a meg nem szállt területekre. Scafini nagykövet szerdán Compiègnebe érkezik és egy 1200 főnyi hazabocsátott fogoly-csoportot fogad. (MTI)

Moszkva végnapjai

Ankarából jelentik: A Tass Iroda jelentése szerint a német csapatok Klin szakaszánál két napos heves támadás után átvágták magukat a Moszkva felé vezető országúton. A német csapatok ezen a szakaszon nagy számbeli fölényben vannak. A moszkvai rádió hangoztatja, hogy Moszkva előtt dől el a Szovjetunió sorsa. Felszólítanak min-

denkit, hogy teljes erejével védje Moszkvát. A Moszkva előtti harcok jelenlegi állásáról Berlinben kijelentették, hogy a német csapatok az utóbbi napokban nagy előrehaladást tettek. Számolnak azzal, hogy a szovjet hadvezetőség Moszkvát minden elképzelhető eszközzel védeni fogja. A német hadvezetőség ügyelni fog arra, hogy a német csapatokat megkímélje.

Kedvező időjárás mellett nyomulnak Moszkva felé a német csapatok

Az Esti Ujság írja: Berlini jelentés szerint a Moszkva alatt folyó harcok jelenlegi állásáról német katonai helyről közlik, hogy a hadműveletekre kedvező időjárás mellett a német csapatok az utóbbi napokban is nagy előrehaladást tettek. Azok után a tapasztalatok után azonban, amelyeket a né-

met csapatok szereztek Kiev és Char-kov elfoglalásakor, azzal kell számolni, hogy a szovjet hadvezetőség Moszkvában és külvárosaiiban is minden elképzelhető védekezést megkísérel. Berlinben hangsúlyozzák, hogy ezzel a szovjet urai pecsételik meg ennek a városnak a sorsát.

A Pest jelentése szerint a svéd sajtó

Az angol haditengerészet újabb súlyos vesztesége

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról a Német Távirati Irodával a következő különjelentést közlik:

A véderő főparancsnokság jelenti: A brit haditengerészet az utóbbi napokban ismét súlyos veszteséget szenvedett. Egy nagyobb brit hadihajónak légitorpedótalálata következtében szenvedett megrongálásán kívül, amiről a keddi hadijelentés is említést tett, Sol-lum előtt egy Tiesenhausen báró sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt álló német tengeralattjáró megtámadott egy brit csatahajót és súlyos torpedótalálatot ért el. Ezenkívül Mehr sorhajóhadnagy vezetése alatt álló tengeralattjáró

az Atlanti-óceánon elsüllyesztette a Dragon-osztály egyik cirkálóját. (MTI)

NÉMETORSZÁG FÖLSZERELESE A SIVATAGBAN IS BEVÁLT

Az Esti Ujság jelenti: Az észak-afrikai helyzetet berlini katonai körökben változatlanul kedvezően ítélik meg. Az immár egy hete dúló harcok tapasztalatai alapján megállapítják, hogy az angolok új amerikai harcikocsijai nem felelnek meg mndenben a várakozásnak. A német anyag azonban a sivatagban is kitűnően bevált. Hangoztatják, hogy a német légi fegyvernemnek

sikerült kivívni a légifölényt.

Rómából jelentik: (MTI) A turini Stampa megvonja az északafrikai harcok mérlegét és megállapítja, hogy az angol propaganda kezd visszavonulást fujni. Az angol hírverés a maga hazugságaital levert minden eddigi rekordot. A valótlanok sorozatát maga Churchill indította meg, mikor kijelentette, hogy a marmaricai csata akár két órán belül is eldőlt. Ma az angol propaganda kénytelen nagy veszteségekről, heves harcokról, szívós ellenállásról beszélni.

Japán elhagyására szólították fel az amerikai állampolgárokat

Tokióból jelentik (NTI): A Domei Iroda illetékes helyéről a *Tatsuta Maru*-nak a jövő keddre tervezett amerikai útjával kapcsolatban úgy értesül, hogy a tokiói amerikai főkonzul az Egyesült Államoknak valamennyi Japánban élő állampolgárát felszólította, hogy hagyja el Japánt. (MTI)

Tokióból jelentik: Mint a *Mai Nap* értesül: A Domei iroda jelenti, hogy a japán kormány megítárgyalta a washingtoni tanácskozásokról érkezett jelentéseket. Az a vélemény alakult ki, hogy az Egyesült Államok kormánya részéről kevés jelét mutatják annak, hogy a tárgyalásokat reális vágyakozásokra tereljük. Kezdi belátni, hogy a távolkeleti helyzet enyhülésére kevés remény van. Az Egyesült Államok sajtókörében a japánellenes hangulat csak fokozódott.

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utanozák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

Hatalmas földrengés az Atlanti óceánon

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Országos Földregésztani Observatórium készüléke igen erős földrengést jelzett november hó 25-én 19 óra 10 perckor. A földmozgás öt órahosszat tartott. Az inga legnagyobb kitérése 194 milliméter volt.

Berlinből jelenti a NTI: Több ország földrengést jelző állomásának készülékei rendkívül heves földrengést jeleztek kedden este. A heidelbergi csillagvizsgáló irtézet földrengést jelző készülékei mintegy 2700 kilométer távolságból jeleztek földrengést. Amerikai intézelek közlése szerint a rengés a leghevesebb volt, amit az intézelek fennállásuk óta jeleztek. Egy angol földrengést jelző intézetben a heves megrázkódítás használhatatlanná tette az eszközöket.

Lisszabonban közvetlenül érezték a rengéseket és a házak meginogtak. A lakosság a szabadba menekült a lakásokból és rövid ideig a közlekedés is szünetelt. Az első jelentések szerint kár nem esett. A Stefani-iroda lisszaboni jelentése szerint Portugália déli vidékén is erősen érezték a hatalmas földrengést, amelynek központja valószínűleg az Atlanti-óceánon volt. (MTI)

Meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a gazda ráfizetéssel termeljen

A közellátásügyi tárca költségvetését tárgyalja a képviselőház

Budapestről jelentik: (MTI) A képviselőház keddi ülésén folytatták a költségvetés tárgyalását a közellátásügyi minisztérium költségvetésével, — amit Huszovszky Lajos előadó ismertetett. Az 1942. évi közellátásügyi költségelirányzat 18.403 pengő kiadást tüntet fel, tehát az előző évihez képest az emelkedés 10 millió 842.000 pengő. Ennek a most már harmadik éve cülő háboru a magyarázata. Az ország fokozott erővel, saját erejével kénytelen biztosítani a minél erősebb termelést. A készletek reális alapon való nyilvántartását, továbbá a közszükségletek elosztását, ami az államnak és minden polgárának létét biztosítja. Az előadó ismertetése után Németh Andor (Imrédista) főleg az ármezsgélásokat bírálta. Különösen hibáztatta a sertésárak megállapítását. Meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a gazda ráfizetéssel termeljen. A költségvetést nem fogadja el.

Ember Géza (Erdélyi Párt) szatmári képviselő többi közt szövéttette, hogy az ország különböző vidékein az élelmezésben nagy az eltérés. Elsősorban az erdélyi vonatkozású közellátási kérdéseket tette szóvá. Egyes megyékben a burgonyát felvásárolták és elszállították, amivel megfosztották a lakosságot a legelmeibb élelmezési

cikktől. Kérte, fordítsanak gondot arra, hogy a zsirhiányt pótoló erdélyi olajtermelést fokozzák vagy legalább is tartsák a mai szinten. Kérte továbbá a vidék hus, zsir, és lábbeli ellátásának fokozott biztosítását. A költségvetést elfogadja abban a reményben, hogy a katonai téren kiváló érdemeket szerzett miniszter megtalálja a közellátás megjavításának módját is.

UDVARIASABBAN BÁNJANAK A FELEKKEL A KÖZELLÁTÁSI SZERVEK

Tauffer Gábor (Nyilaskeresztes) kérte, hogy szorítsák rá a közellátási szerveket a felekkel való udvariasabb bánásmódra. Általában kifogásolja a közellátás szervezetét és a költségvetést nem fogadja el.

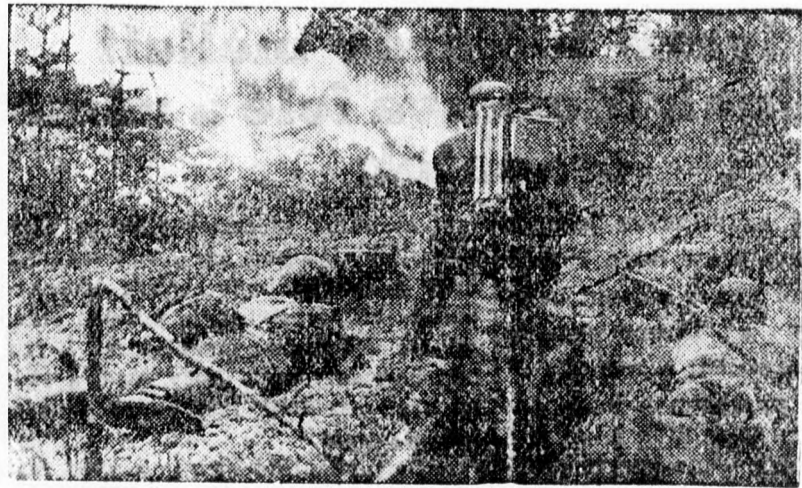
Festetics Domonkos (MÉP) a zsir- és lábbeliellátás javítását kérte. Kifogásolja a sok és nehezen érthető rendeletet. Hibáztatta a sertésrendelet egyes intézkedéseit, majd a textilengedélyek felülvizsgálását és a nagykereskedői jogositványok érvénytelenítését és újra megállapítását kérte. A közellátásügyi miniszteri iránti bizalomból elfogadja a költségvetést.

Utána Pintér Béla (Imrédista) szólalt fel.

Bárdossy miniszterelnök a Berlin környékén dolgozó magyar munkások között

Berlinből jelentik (MTI): A magyar miniszterelnök kíséretével szerdán délelőtti látogatást tett az egyik Berlin-környéki hatalmas ipartelepén dolgozó magyar munkások között. A főépület ünnepélyesen feldisznított és fellebögözött dísztermében már egybegyűlt mintegy 500 főnyi magyar munkáscsoport a terembe lépő miniszterelnököt harsány éjenzéssel fogadta. A győr vezetősége részéről Müller dr. igazgató köszöntötte a miniszterelnököt. A miniszterelnök beszédet intézett a magyar munkásokhoz és többi közt utalt arra, hogy örömmel jött Berlinbe, hogy résztvegyen az ünnepélyes aktuson, amely egy arcvonalba tömörítette a világ államait a bolsevizmus leküzdésére. Örömmel használta fel berlini tartózkodását arra is, hogy látogatást tegyen az itt dolgozó magyar munkástevéreknél, mert tudja, hogy itt, otthonuktól távol is jó magyarok maradtak. Távolélnek hazájuktól, de szívük és lelkük bizonyára otthon maradt és a magyar haza is velük érez. Önként jöttek a Német Birodalomba, hogy sokan közülük esetleg új foglalkozást tanuljanak el és új munkaköri teremtésnek maguknak. Amit a nagy Német Birodalomban tanulnak és látnak, később felhasználhatják hazájukban. Addig példaképpen állhat előttük a német nép szorgalma és tu-

dása. Ők itt az idegenben szolgálják a magyar hazát és dolgoznak a közös európai célokért. Beszéde további során felhívta a munkásokat, hogy összetartással, magyar egységben összefogva dolgozzanak. Szívesen jött közejük, hogy elbeszélgessen velük, meghallgassa panaszukat és ha tud, segítsen azokon. A beszéd után a miniszterelnök a munkások közé ve gyűlve, hosszasan elbeszélgetett velük.

Német lángszóró munkában

Urszinyi Pál előadása a Körös-völgy vizierőforrásairól

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk már több ízben foglalkozott a Körös-völgyi vizierőforrások kérdésével. Különösen Urszinyi Pál főmérnök tollából jelent meg több értékes írás ebben a kérdésben. A földművelésügyi miniszterum néhány hónappal ezelőtt felkérte Urszinyi Pál mérnököt, hogy tervet dolgozzon ki ebben a kérdésben. A tervek most már komoly megfontolások tárgyai és szakkörök foglalkoznak velük. A kérdés további fejleményét jelenti most Urszinyi Pál előadása, amelyet „Nagyvárad környéki vizierő telepek és azok gazdaság hatása a Körösök völgyére” címen tart meg a Mérnökök és Építészek Egyletének vízépítészeti szakosztálya meghívására Budapesten, az Egylet székházában, Reáltanoda-utca 13. szám alatt. Az előadás december 9-én lesz.

Ezt megelőzően Urszinyi Pál Nagyváradon is megtartja előadását a Mérnökök Nemzeti Szövetségének rendezésében a Katolikus Kör nagytermében. 29-én, szombaton este 6 órakor. Az előadón a városi és megyei szakkörök is résztvesznek.

Utolsó felszólítás a házbérvallomási iver beadására

Nagyvárad thj. város polgármestere 11827—1941. adóhív. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Sajnálattal állapítottam meg, hogy a házbérvallomási iver beadására kötelezett háztulajdonosoknak csak alig fele adta be vallomási iverét, bár a városi adóhivatal három ízben közölte az érdekeltekkel a helybeli hírlapok útján, hogy a vallomási iver beadásának határideje f. évi november hó 30-ik napja. Utoljára figyelmeztetem tehát a házbérvallomási iver beadására köivet a fenti határidőig be nem adja, a kivetés során megállapított adónak 5 százalékát fizeti bírság fejében.

Tekintettel arra, hogy ez évben november 30-ika vasárnapra esik, a vonatkozó rendelet értelmében a városi adóhivatal még december 1-én este 7 óráig elfogadja a vallomási iverket a vársháza földszint 21. sz. szobában. Határidő meghosszabbítás nem engedélyezek. Nagyvárad, 1941. november 26. Dr Gyapay sk. h. polgármester.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Bardia továbbra is a tengely birtokában van

Kisiklott a kezdeményezés a brit csapatok kezéből. — Angliában „zürzavarosnak” látják a marmaricai harctéri helyzetet

Hadműveleti övezet (Stefani.) A Stefani-iroda Marmaricába küldött különtudósítója jelenti: Több körzetben a brit csapatok kezéről kisiklott a kezdeményezés és az angolok szorult helyzetbe jutottak. Olasz és német alakulatoknak néhány ellenséges páncélos egység bekerítésére irányuló műveletei kedvezően alakulnak. A tengelycsapatok ügyes hadmozdulatokkal és elszánt támadásokkal újabb jelentékeny kárt okoztak az ellenségnek. Az olasz és német légiereő mindenütt nagy tevékenységet fejt ki, felveszi a harcot az ellenség légierejével és egy pillanatra sem hagy nyugalmat a brit gépesített oszlopoknak. Hétfőn 26 brit gépet lőttek le. Végül az arcvonalon kérelhetetlen szívósággal folyik a csata. Különösen a Savona hadosztály tűnt ki a legújabb összecsapásokban, de már a támadások megindulásától kezdve kitűnően állja a helyét. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 541. közleménye. A marmaricai csatában a tengely haderői hétfőn egész nap keményen

állták a harcot. A november 23-án megindított bekerítő hadműveletek eredményeként megsemmisítettük a 22. angol páncélos dandárt. Csapatunk hozzáálltak a terep átfésüléséhez. Tobruknál az ellenség kitérési-visszavertük. Megsemmisítettünk 12 páncéllövedéket és három repülőgépet lelőttünk. Sollumnál az olasz védőcsapatok keményen állták az ellenség megújuló támadásait. Az ellenség újabb erőket vetett a küzdőmelebe. E napon súlyos kárt okoztunk az ellenségnek emberanyagban, harcikocsiban és hadiszerben. A mi veszteségeink is érzékenyek. A zionai oázis őrsége szívósan ellenáll. Légiereőnk támadta az oázis ellen támadó angol páncélosokat. Angol gépek támadást intéztek Tripoli és Benghazira, valamint több kisebb helység ellen. Egy gépet lelőttünk. Szicíliában tegnap délután lelőttünk egy angol gépet. Kelet-Afrikában az ellenség érintkezésbe lépett a gondari erőd előretolt állásaival. Az erőd északi arcvonalán osztagaink szétszörték az ellenséget. (MTI.)

A Reuter jelenti:

„Nem lehetetlen, hogy egy angol parancsnok fogságba esett”

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a NTI-vel: A védő főparancsnoksága közli: A keleti harctér középső szakaszán a támadó hadműveletek továbbra is eredményesen folynak. Gyorsnászádaink az angol partok előtt elsüllyesztettek négy kereskedelmi hajót 16.500 tonnával. Valamennyi gyorsnászádaink visszatért. Harci gépeink az elmúlt éjjel az Anglia körüli tengeren két kereskedelmi hajót megrongáltak és Anglia délkeleti kikötőit bombázták. A Csatornán elsüllyesztettünk egy ellenséges gyorsnászádot. Az angolok a 24-re virradó éjjel partraszállást kíséreltek meg a Csatorna francia partvidékén. Ezeket a csapatokat visszavertük. Észak-Afrikában valamennyi arcvonalzakaszon heves harcok folynak. Sidi Barrantól északra egy angol hadihajót találat ért. Az angol légiereő berepülést kísérelt meg a Német-Öböl, valamint a megszállt nyugati vidékek felett. Három gépet lelőttünk. (MTI.)

Róma (Stefani): Kedden délután négy órakor a londoni Reuter-iroda szöveg szerint a következő jelentést adta: Tájékoztott londoni körökben kijelentették, hogy a libiai csata hevesen folyik, de második része még nem fejeződött be. Heves harcok folynak

szünet nélkül minden irányban. A csata általánosságban a kimeneteli szempontjából még zürzavarosnak látszik. A foglyok számát illetően megjegyzik, hogy nem olyan csatáról van szó, amelyben sok foglyot lehet ejteni. A legtöbb összecsapás gépesített egységek közt folyt le. Semmit

150 amerikai harcokesi vesz részt a marmaricai csatában

Rómából jelentik: (MTI.) Kedden az olasz hadijelentés hivatalosan megerősíti azt a tényt, hogy Bardia a tengely birtokában van. Megcáfolják azt a hírt is, amely arról szól, hogy tizenöt ezer olasz és német katonát esett fogságba.

Rómából jelentik: A nemzetnevelési miniszterium képviselője kedden este a külföldi újságírók előtt kijelentette, hogy Bardia még mindig olasz kézben van és Gambutót az angolok soha sem foglalták el és az olasz birtokban van. Képtelen és teljesen alaptalan hír az, hogy az angolok 15.000 olasz hadifoglyot ejtettek. A leghatározottabban cáfolta az angol forrásból ere-

VEGYÜNK ERDÉLYI NYEREMÉNYKÖTVÉNYT

KAMATOZÁS 4%
HÉT-1.000.000
PENGŐS-FÖNYEREMÉNY

sem tudni még arról, hogy egy brit tábornok az ellenség fogságába jutott volna, de nem volna egész lehetetlen, hogy egy parancsnok fogságba esik hasonló csatában. (MTI.)

páncélos erőket sikerült bekeríteni és azok megsemmisítése folyik. Az angoloknak nem sikerült érintkezésbe jutni a Tobrukba bezárt csapatokkal. (MTI.)
Newyorkból jelentik: (Stefani.) Az amerikai sajtó brit hivatalos forrásból értesült, hogy a marmaricai csatában több mint 150 amerikai gyártmányú harcokesi vett részt. (MTI.)

Télen drága kincs a jó cserép-kályha, van még ott, hol? Ifj. Lukácsnál, Török Ignác-u. 70.

A katonai szolgálatot teljesítő alkalmazottak után nem kell OTI járulékot fizetni

A fegyvergyakorlatra bevonult munkás vagy magánalkalmazott után még akkor sem kell társadalombiztosítási járulékot fizetni, ha a bevonult vagy hozzátartozója akár egészben, akár részben javadalmazását megkapja. — Azok után sem kell járulékot fizetni, akiket az 5070—1939. M. E. számú rendelet alapján közérdekű munkaszolgálatra vagy a 9300—1939. M. E. számú rendelet alapján honvédelmi munkára (honvédelmi munkakötelezettség) hívnak be. Nem kell járulékot fizetni és honvédelmi munkára igénybevetett gépjármű vezetője után akkor sem, ha a gépjárművezető előzően is az igénybe-

vett gépjárműtulajdonosnál volt biztosításra kötelezett alkalmazásban, akkor sem, ha csak az igénybevétele után alkalmazta a maga helyettesítésére és végül nem kell fizetni azok után sem, akiket az 1939. IV. t. c. alapján munkaadóknak osztanak be, még ha az illető a beosztás alapján biztosításra kötelezett üzemből végzi is a munkát. A munkaadó azonban köteles az itt felsorolt alkalmazottakat változást bejelentő lapon 8 napon belül bejelenteni és a „Megjegyzés” rovatban a bevonulás tényét feltüntetni. A munkaadó való visszatérés ugyanilyen módon jelentendő.

Ertesítjük üzletfeleinket, hogy cégünk új elnevezése

Nagyváradai bérfestőde

továbbá, hogy Szent László-téri felvételi üzletünket december hó 1-én **Hlatky Endre-utca 6** szám alá helyezzük át. (Deutsch K. I. üvegyüzlet mellé).

IVO festőde.

Akik nem érthették meg...

— Három püspök —

III.

Olvasóink bizonyára jól emlékeznek dr. Gergely Pál akadémiai titkár, kiváló munkatársunk két előbbi cikkére, amelyben a megszállás szomorú ideje alatt elhunyt nagy magyarokról emlékezett meg. Ez a pompás írás a sorozat folytatása.

Mint a napkeleti királyok kincseit a Betlehemi Jászolhoz, úgy hordták az erdélyi magyarság sebeit 22 évig szenvedő Krisztus elé főpapjaink.

Szívük aranya, szavuk tömjénje és izzó magyar lelkük myrrhája volt a mindennapos áldozat. És a könnyező Istenember lehajolt minden üdözött magyarhoz hogy erősítse, biztassa: eljön a magyar feltámadás!

Ezekben az erdélyi években égi küldetés volt mi Gusztáv Károly püspökünk a székhelyi Mailáthok ékessége. Eppúgy a protestáns testvéreké, Nagy Károly református és Ferencz József unitárius püspöké.

Mily keserű sors, hogy ők, akik egész életüket népükért áldozták, nem lehettek tanúi 1940. évi őszi boldogságának! Áldott lelkű Mailáth püspökünkről temetésekor tavalyelőtt már minden díszítő jelzőt elmondottunk az egész magyar sajtó napokon át zengett dicsőségéről. A Koronázó templomból igazán az egész ország kísérte utolsó útjára a szelídség, jótékonyosság és hazafias biztatás felelős utján járt drága főpapunkat, Erdély püspökét Felekezeti különbség nélkül elmondhatja egész Erdély.

... hogy Mailáth püspök mindnyájunké volt. Legendásá vált jóságos alakja minden diák előtt, akinek arcát megsimogatta, s nem is kérdezte meg, minő templomba jár...

Mailáth püspök testvéri csókkal köszöntötte 1926-ban a közel 90 éves unitárius főpapot, Ferencz Józsefet, püspöksége félszázados jubileumán. Hej, ezek voltak az igazi magyar összefogás évei!

Az őz unitárius főpap hányszor kopogtatott hiába Kolozsvár urainál, mikor egyre több magyar család szájától vették el a falatot. Faradt, gornyeteg alakját azonban tisztelettel kerülte ki még az ellenség is, amint ezüstnyelű vékony botjára támaszkodva sétálgatott a Mátyás-téren, Kossuth utcán. Ódon barokktemplomunkban, szemben a püspöki szerény házacskával (egyébként egyike az Kolozsvár legrégebb épületeinek), hányosor fogadta Ferencz József az amerikai és angol hittestvérek küldöttét! Magam is voltam olyan Isteniszteletén, amelyen Sir Metcalf prédikált és az 1920-as évek legszörnyűbb kétségbeesésében a revízió álmát hozta közénk. A Népszövetség unitárius titkára is járt ott, a hatalmas Amerika különféle egyetemes neves tanárai is ígértettek fű-fát s velünk, magyarokkal imádkoztak az igazság diadaláért, ami azután végre

földerengett, habár még mindig félig ködbetakarva: 1940 nyarán.

A 60.000 unitárius magyarnak leg-hívebb lekipásztornának megadatott az a Kegyelem, hogy a pátriárkák korában térjen örök nyugovóra a házsongárdi temetőben.

Ugyanott pihen Nagy Károly is, a reformátusok főpapja is, a bejárattal szemben, egykori elődei mellett. És hogy még erdélyibb legyen a Békesség Kertjében a szimbólum: kortarsa, a híres építő plébános, Hirschler József apát sírja épp közvetlen közelében van. Kortársak és sorstársak voltak, tehát az Örök Bíró előtt is egymás mellett adnak számot safárcodásukról.

Nagy Károly, a Farkas-utcai, még Mátyás király által épített, toronytalan templomban kapott ravatalt, lelkes, hazafias bevezetőinek színhelyén. Utóda méltán mondhatta róla: emléke soha sem halványulhat, mert a mai, sokat szenvedett nemzedék legendákat szó vezetőiről, akik egészségüket, nyugal-

Nézzé meg! SCHVOY és TARR Szaniszló-u. 1. Apolló-palota.
keresztény rádió és villamossági szaküzletét.
A legkiválóbb világmarkás rádiók, legszebb nemet csillárok, kitűnő hőpalackok és az összes villanycikkek, gazdag választékban.
Az összes rádióalkatrészek és csövek raktáron.

Épül az első visszatérés templom

Nádasszentmihályról jelentik: A Kolozsvár—Zilah között lévő országút mentén egész sor magyar nevű apró falu húzódik meg,

... a vidéket szintiszta magyarság lakta. Nádasszentmihály, Magyarszentpál, Nadasberend, Nadaskoród, Pusztatópa, Topaszentmihály és más községekben románnyelvű, görög katolikus magyarok élnek.

... az itt élő katolikus magyarok kezdeményezésére Nádasszentmihályon megkezdték az első „Visszatérés” templom felépítését és addig is, míg ez a templom felépül, a községhezán rendeztek be katolikus kápolnát, amelyben a napokban tartották meg az első misét. Valóságos ünnep volt ez a nap környék lakossága részére. Tichy Endre nádasszentmihályi körjegyző fogadta a messze földről, 30, 40 kilométerről is érkező híveket, majd a kajántói magyar plébános mondott misét. Új honfoglalás kezdődött ezzel ezen a vidéken Nádasszentmihály és környéke megindult a magyar jövő felé, de ezen az úttán az ősszmagyarságnak kell támogatnia. Segítsük, hogy felépülhessen a „Visszatérés” temploma. Álljanak össze a tehetősek. Vállalják el ennek a magyar szörvénynak a napraállítását. Minden adománnyal, ha egy téglabérlet is, hálás köszönettel fogad akár a kajántói plébánia, akár a nádasszentmihályi körjegyzőség.

Lázító bányamunkás a törvényszék előtt

Nagyvárad. Saját tud. Kedden tárgyalta a törvényszék hármast büntetőtanácsa Lascu Filimon barátai bányamunkás ügyét, akit azzal vádol az ügyészség, hogy a katonai parancsnoksággal szemben való ellenszegülésre biztatta a munkásságot. Miután ugyan is a barátjai bányát üzemnek nyilvánították, ez év augusztusában felszólították a munkásokat, hogy felvételi lapot irjanak alá, amely azt a kötelezvényt is tartalmazza, hogy alávetik magukat a katonai parancsnokság rendelkezéseinek. A vád szerint Lascu Filimon arra akarta rábírni Negru Pétert, Gherman Filimont és más bányászársáit, hogy ne írják alá a felvételi lapot, mert úgy járnak, mint az előző háború folyamán, amikor a munkások a munkafeltételek be nem tartása miatt szigorú fegyelmi büntetésekben részesültek. A törvényszék számos tanút hallgatott ki, akik közül többen eskü alatt vallották, hogy Lascu Filimon a terhére irt kijelentéseket valóban megtette. Nem jelent meg azonban a koronatanu és a bányafőmérnök s emiatt az ítéletozatal elmaradt és a törvényszék új tárgyalás kitűzését rendelte el. A három hónap óta letartóztatásban lévő vádlott továbbra is vizsgálati fogságba maradt.

Kávéházakban és vendéglőkben kerje a Magyar Lapok-at.

Női kabátok és bundák
szébbnél-szebb kivitelben

HEVESINÉL

Hlatky Endre utca 8.

Amerika kormánya ellenséges magatartásra határozta el magát Franciaországgal szemben

Berlinben Délamerika elleni katonai támadásnak tekintik Holland-Guayana megszállását

Berlinből jelentik: (NTI) Illetékes nemet helyről közlik az Egyesült Államoknak Holland-Guayana ellen végrehajtott intézkedésével kapcsolatban, hogy az Egyesült Államoknak Délamerika területe ellen végrehajtott első katonai támadása. Megállapítják, hogy az Egyesült Államokban ezt az erőszakos cselekedetet jogosnak akarják felismerni, tudniillik úgy állítják be, hogy Francia-Guayana fonyegató Holland-Guayana bauxitbányáit. Ezt Berlinben olyan nevétségessnek találják, hogy nem hajlandók vele behatóan foglalkozni. Az Egyesült Államok kormányának az esettel kapcsolatban Francia-Guayana és Martinique megszállásának követelése által teljesen világossá válik — hangsúlyozzák Berlinben — hogy Holland-Guayana megszállása nem jelenti egy fejezet lezárását.

A holland emigráns kormány az angol-szász tengeren vitorlázik s egyáltalán nem szegyenli az ezért író jutalmat pénzben fölvenni (MTI)

WARD PRICE FRANCIA-MAROKKÓ MEGSZÁLLÁSÁRA BUZDITJA AMERIKÁT

Washingtonból jelentik: (NTI) Az elnök kedden közölte, hogy Bullitt, Amerika moszkvai, majd prágai nagykövétét közkeletű külön képviselővé nevezte ki Bullittnak az a feladata, hogy meg kell figyelnie a közkeletű helyzet fejlődését és értesíteni kell az elnököt, hogy milyen teendők szükségesek. (MTI)

Newyorkból jelentik: (NTI) Londoni jelentés szerint Ward Price, a Daily Heraldban felszólítja az Egyesült Államokat, hogy Francia-Marokkót szállják meg békehadserővel, amilyent Izlandban és Grönlandban tartanak (MTI)

Washingtonból jelentik: (Stefan) Utalással arra, hogy De Gaulle-ra is kiterjesztették a kölcsön- és bérbeadási törvényt és megtiltották a francia-Marokkóba irányuló kivitel, a Fehérház körében kijelentik, hogy Amerika kormánya határozott ellenséges magatartásra határozta el magát Franciaországgal szemben. (MTI)

Mielőtt szörmét, bundát vásárol,

keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90

Külföldi szörmékben, kész bundákban nagy választék.

Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

Minden idők legnagyobb önvédelmi harcában a magyar honvéd épügy megállja a helyét, mint bármikor ezeréves történelmében

Bárdossy miniszterelnök és külügyminiszter beszéde a berlini ünnepélyes államaktuson

Berlinből jelentik: (NTI) Az új kancellári palotában lefolyt ünnepélyes államaktus nyomta rá bélyegét kedden a birodalmi főváros utcáira. Különösen a Vilmos-tér állt az aktus jegyében. Már órákát az emlékeztetés esemény előtt sokszerenyi tömeg gyűlt össze. 12 óra után megkezdődött a birodalmi kormány tagjainak, vala-

mint a külföldi államférfiak érkezése. A bejárat előtt az SS díszszakasz fegyverrel tisztelgett a birodalmi külügyminiszter és a külföldi államférfiak előtt, akik azért gyűltek egybe, hogy kifejezésre juttassák népük és kormányuk elhatározását a világ ellenségét jelentő bolsevizmus elleni harcban való részvétel mellett (MTI).

Bárdossy László után Lu-Y-Ven Mandzsukuo berlini követe majd a spanyol külügyminiszter, végül pedig a csatlakozott államok külügyminiszterei szölkak az ő feletti örömeiket fejezték ki, hogy csatlakozhattak az antikomintern egyezményhez — (MTI).

Az ünnepélyes aktust Ribbentrop német külügyminiszter rövid beszéde zárta be. A külügyminiszter meleg szavakkal üdvözölte az egyezmény hat új tagállamát, majd beszédét az a megállapítással fejezte be, hogy az egyezményben levő valamennyi állam nevében beszélt és egyetlen célként a bolsevizmus végleges kiirtását jelölte meg. (MTI)

A Vezér tetteinek nagyságát csak késői századok fogják igazán értékelni

Az ünnepélyes aktuson Ribbentrop üdvözlő szavai után elsőnek az olasz külügyminiszter emelkedett szólásra. Utána a berlini japán nagykövet, majd Bárdossy László magyar miniszterelnök és külügyminiszter mondott beszédet.

— Magyarország volt az első európai állam, — mondotta a miniszterelnök, — amely 1919-ben a bolsevista terror áldozata lett. Magyarország volt az első állam, amely kormányának vezérése alatt a veszélyen diadalmaszkodva, a belső gyógyulástól mentette meg magát. Megint Magyarország volt az első állam, amely Németország, Japán és Olaszország oldalára állva, hitelt tett a kominternben tesztelt közös világvesztély elleni harc mellett. Nemzetünk Európával szemben vállalt kötelességének teljes tudatában van. Amikor a német nép vezére — folytatta Bárdossy László — a minden csatáiban diadalmas, hódító német hadsereg megindította a bolsevista támadás megelőzésére, legelőbb hadurunk parancsát követve, a magyar katonák is fegyvert ragadtak. A minden idők legnagyobb önvédelmi harcában a magyar honvéd épügy helytállt, mint ezer éves történelmében. A magyar katonasereg vezetői a veszélyes harcok során ma is abban a szilárd reményben, hogy az az új rend, amely a harcokból megszületik, földrésznünk boldogabb korszakát nyitja meg. Az az ellenség akarát, amellyel ebben a harcban a magyar nép részvesz,

szorosán egybeforr a legmélyebb háláérzésével a német vezér iránt, aki az egész művelt világnak olyan szolgálatot tett, amelynek nagyságát teljes egészében csak késői századok értékelnek igazán.

Bárdossy miniszterelnök látogatása a berlini magyar intézetben

Berlinből jelentik (MTI) A magyar miniszterelnök kedden délután látogatást tett a berlini magyar intézetben és a Collégium Hungaricumban. Az intézet megtekintése után örömeinek adott kifejezést, felhasználhatta utjat a Berlinben élő hű magyar kolónia meglátogatására. A hazától távol élő magyarokra nagy feladat hárult. Nekik a magyar helyatlásról idegenben kell tanúságot tenni. Mindenekelőtt kifejezésre juttatni a magyar eszméket. A Berlin környékén dolgozó magyar munkásokról szólva, kijelentette, hogy

ezek a munkások itt az idegenben sokszor elhanyagolva érzik magukat. A mai régebben Berlinben élő magyaroknak kell elsősorban ezeknek a munkásoknak segítségére sietni, hogy barátj szorotóikkal pótolják számukra az otthon és ápolják bennük a szent nemzeti érzést. Az intézetben összegyűlt magyar kolónia tagjai nagy tetszéssel fogadták a miniszterelnök beszédét. — Hétfőn este a berlini magyar követ adott estebédet a miniszterelnök és kísérete tiszteletére. (MTI)

A mandzsu miniszterelnök hivatalában is megünnepelték a nevezetes évfordulót

Rómából jelentik: (MTI) A lapok hosszú és színes berlini tudósításokban számolnak be a nagy történelmi eseményről és részletesen ismertetik azt. Valamennyi lap kiemeli, hogy Magyarország elsőnek csatlakozott az antikomintern egyezményhez és mindig zászlóvivője volt a bolsevizmus elleni küzdelemnek

Berlinből jelentik: (NTI) A birodalmi főváros esti lapjai első oldalukon foglalkoznak a Berlinben lezajlott állami aktussal. Foglalkoznak még a lapok Holland-Guayanának az Egyesült Államok csapatai részéről történt megszállásával is. (MTI)

Sinköből jelentik: (NTI) A mandzsuri miniszterelnök hivatalában a fegyverhatalmak követéinek valamint a japán és mandzsuri előkelőségeknek jelenlétében megünnepelték a kommunistaellenes szerződés megkötésének ötödik évfordulóját. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Csütörtök délután Berlinben a kommunistaellenes egyezményhez csatlakozott államok államférfiainak tiszteletére fogadást rendeznek. (MTI)

A nyírepyházai fogadtatáson
Kormányzó Urunk
által kitüntetett
honvédeinkről
készült fényképek kaphatók
Major Vilma
fényképezési szaküzletében
Nagy Sándor utca 1.

Vasárnap ünnepélyesen nyitja meg akadémiai évét a magyarországi Olasz Kulturintézet

Nagyvárad. Saját tud. A magyarországi Olasz Kulturintézet nagyváradi tagozata éppen úgy, mint az elmúlt évben, az idén is ünnepélyesen nyitja meg akadémiai évét. Az ünnepélyes megnyitás színhelye a Belvárosi műgőszínház nagytermében lesz.

A megnyitásra Nagyváradra érkezik Dott. Aldo Bizzarri, a magyarországi Olasz Kulturintézet főigazgatója is. Az ünnepélyes évnitó vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Dr. Soós István polgármester üdvözlő szavai után Kiss József debreceni tankerületi főigazgató tartja az akadémiai év kezdő díszelőadását. Előadásának címe: Az olasz kultúra.

A polgármester üdvözlő szavai és a tankerületi főigazgató díszelőadása után a Kulturintézet művészeti filmeket mutat be. A filmek címe: Vihar a Balkánon (izgalmas részletek a balkáni hadjárat légi csatáiból), Leányok sportversenye és Tavasz Firenzében.

Az olasz Kulturintézet, amely a felszabadulás után már másodszer nyitja meg tanfolyamait városunkban, minden igaz magyart szeretettel hív erre az ünnepélyes megnyitóra.

Német részről nem cáfolják a Giring-Pétain találkozó híreit

Berlinből jelentik: (B. T.) Azokat a külföldön elterjedt híreket, amelyek szerint Petain tábornagy és egy német vezető személyiség, valószínűleg Goring találkozását vették tervbe a megszállt területen, a Wilhelmstrasse hivatalos körében sem cáfolják, sem nem erősítik meg. Csak azt jelentik ki hogy a Wilhelmstrasse pillanatnyilag még nem mérlegeli az erre vonatkozó felvilágosítások megadását, lehetséges azonban, hogy erre rövidesen sor kerül.

Megállapították a direkttermő szőlők borának legmagasabb árát

A Hivatalos Lap legújabb száma árkormánybiztosi rendeletet közöl, amely megállapítja a direkttermő (magántermő) amerikai szőlőkből szűrt borok legmagasabb árát. A rendelet vonatkozik az Otelló, Noah, Delaware, Jacques sib magántermő fajtákra. Ezeknek a legmagasabb ter-

melői irányára a következő: 1. A közvetlenül termő Otelló szőlőfajtából szűrt borok hektoliterje 70 pengő. 2. A közvetlen termő egyéb szőlőfajtából szűrt borok hektoliterje 35 pengő. A rendelet további része a nagykereskedői, vendéglői stb. árát ismereti a magántermőknek.

Az árváknak segítség! Magunknak nyereség! Vegyünk részt a **10.000 pengős jótékony célú tárgysorsjátékon** egy sorsjegy ára **csak 50 fillér!!!**

A „Nagyváradi Róm. Kat. Egyházközség Asszonycsoportja” a szent Monika-közösség rendezte az árvák és egyéb jótékony célú javára **Nyereménytárgyak:**

S-bunda, ezüst róka, férfi kerékpár, rádió, ésszámtalan más értékes, szép holmi, többek között több méter tűzifára utalvány. — Láthatók: a »Hangya« főutcai üzlet és a »Del-Ka« cipőüzlet kirakataiban

JEGYEK KAPHATÓK:

idegenforgalmi hivatal (Rákóczi-ut)	Tompa Ferenc üveg- és porcellánkereskedés, Rákóczi-ut 5.
tegedüsi gyógyszertár Szent Istvan tér 1.	„Hangya” főutcai üzletében
tegedüsi dohánytőzsde, Rákóczi-ut 4. szám.	Papp Károlyné „Központi” illatszertár
Kiss István bőrárkereskedés, Rákóczi-ut 3.	Besting cukrászda, Rákóczi-ut 12.

Huzás: december 14-én, d. e. 10 órakor a Kat. Körmozihelyiségében a közönség nyilvános bevonásával.

Fuccsa nevek a Lánchidon

A nagyvárosi ember rendszerint nem, vagy csak felületesen ismeri városának műemlékeit és egyéb vonatkozású nevezetességeit. A kenyérért való hajszában naponként fut el közbömbösen olyan kincsek mellett, amelyeket megcsodálni messzi, idegen országokból jönnek Baedekert böngésző emberek. Sokan leélik életüket egy házban és nem szerzik tudomást arról, hogy a szomszéd épületen már vány tábla örökíti meg hazájuk egyik nagy fiának nevét.

Bevallom, én is így éltem pesti éveim idején. Egy időben a Várban volt a hivatalom és így naponként többször mentem át a Lánchidon, anélkül, hogy valaha is egy percre megálltam volna gyönyörködni annak szépségében. A nagy rohanásban nem jutott időm elálmélkodni, elgondolkozni sem a hid csodálatossága, sem életrehívójának nagyszerűsége fölött.

A Széchenyi ünnepségek hatása alatt arándokoltam el a közelmúlt napokban — régi mulasztásom jóvátételére — a Lánchidra.

Láttam én ezt a hidat már nagyon sokszor, de még sohasem néstem meg. Most elhűvölt engem is karcsú formájával, amint a két hatalmas vízszelőpróra támaszkodva merészen nyult el a hajókat ringató Duna felett. Szívesen hiszem el a szakemberek megállapítását, mely szerint ez Európának nemcsak első, de legszebb lánchida is.

Az angol Clark-fivérek remekművet alkottak a hiddal, de a magyarság számára mégis több született itt, mint építészeti műreket.

Egy nemzeti öntudatra ébredő nép élni és alkotni akarásának szemmel látható, kézzel fogható magvalósulása volt ez a hid, ez az első olyan hid, amelyen a magyar nemesség híveit szimbolizált. Szimbolum volt ez, olyan min a sereg előtt a zászló; első fény sugar, mely a sötét éjszaka után a ragyogó nappal közeledtet igéri. De szimboluma volt ez a hid a legnagyobb Magyar egész léte munkájának is, aki folyton arra törekedett, hogy hidat emeljen a múlt és a jövő között, a sötétség és a világosság, a társadalmi osztályok és a nemzetek között tétovázó, áthidalhatatlannak látszó, sötét szakadékok fölül.

Kortársainak nagy része, a magyar virtusnak megfelelően, ezt a szépséges szakadékat egyetlen merész lendülettel akarta átugrani, de ő látta a tébolyba kergető kétségbeeséssel látta, hogy a történelemben nincsen ugrás, itt építeni kell, hidat kell építeni. Lassú, alapos munkával kell lerakni az időtálló, minden vésszel dacoló pilléreket, mert máskülönben a fejlődés útja helyett a rögös talaj mélyébe való zuhanás következik.

Ilyen gondolatok mellett olvastam el azokat a frissen aranyozott sorokat, amelyek a pesti és a budai hídfőn kőbe vésvé hirdetik Ferenc császár, József nádor és gróf Széchenyi István neve után, hogy a hid építéséhez hathatós anyagi támogatást nyújtottak Rotschild Salamon és Wodianer Sámuel is.

Azt hittem, hogy káprázik a szemem. Kicsit hunyorgattam, meg is dörzsöltem a szememet és kezdtem újra olvasni. Biz az ott van, nem lehet letagadni, bárki olvashatja a Legnagyobb Magyar és a Legmagyarabb Habsburg főherceg neve után, egy

örökéletűnek szánt emléktáblán, nemzeti büszkeségünk pilléreire: Rotschild Salamon és Wodianer Sámuel.

Fejembe tódult a vér és első fellobbanásban követ kerestem, hogy összezúzjam a Lánchidat megszegyentető, káromló betűket. De hát itt az egész környéken nincsen felszedhető kő és így volt időm kissé nyugodtabban gondolkodni. Várjunk csak — gondoltam magamban — ne legyünk igazságtalanok még a zsidókkal szemben sem. Hátba ténylegesen nagy áldozatot hoztak a hid építése érdekében, úgy, hogy elég merészek lehetnek azzal a szemérmellett kívánsággal előállni: a császár, a nádor és a legnagyobb Magyar társaságban örökíttessék meg nevük. Hátba a Salamont és a Sámuelét is magával ragadta Széchenyi lendülete, aki egész évi jövedelmét — 40.000 forintot adta oda a Magyar Tudomány Akadémiai megálaptatásához és ezek a milliós évi jövedelmekkel rendelkezők is hasonló gesztussal igyekeztek kiérdemelni nevük halhatatlanságát?

Ennek hamar végére kellett járnom. Siettem egy könyvtárba, ahol a Lánchid építésére vonatkozó adatokat kikerestem. A fentiekre a következőket tudtam meg:

Gróf Széchenyi István eszméje nyomán részvénytársaság alakult, melynek az 1840. XXXIX. tc. biztosította a jogot és szabadságot, hogy 1846-ig a híd 1-1 mérföldnyi távolságig más hid nem épülhet. A hid építési költsége 1.412.628 forint volt.

Bizonyos, hogy jelentős összeg volt ez abban az időben, amikor egyik magyar magnás évi jövedelme csak 40.000 forint volt. Nem is lehetett volna a 4 és fél milliót a nagy penzkal-

márok részvétele nélkül összehozni. Megnyugodva vettem tudomásul, hogy a gheffó ivadékai nem adtak adományt, ajándékot a mi gyönyörű Lánchidunkhoz, hanem csupán csak részvényeket jegyeztek. És ez a „gscheft“ nem is mutatkozott rossznak, hiszen 97 évig szedhették a hídpenzt paraszttól, polgártól, nemestől egyaránt. (Ez az utóbbi, hogy végre a magyar nemesség is fizet hídpenzt és nekik fizet, külön kedves ajándék lehetett számukra.)

A hozzáértő üzleti szellemet mutatja az a kikötés is, hogy a híd felé és felfelé 1 mérföldnyi körzetben más hidat építeni nem szabad. Elképzelhető, hogy mennyire megdöbbentette volna ez a kikötés a Székesfeváros fejlődését, ha azt betartani kötelezőnek lettek volna. Ezen kötelezettség alól való mentesülés sok pénzbe került az országnak. 1870-ben a kormány 7 millió forintért vette meg a részvénytársaságtól a hidat és szabadságát. Tehát nem kevesebb, mint 2.587.372 forint volt a részvénytársaság nyeresége, nem számítva azt, hogy 20 évig szedték a hídpenzt és hogy a fő részvényesek még arany betűs emléktáblát is kaptak olyan helyen, ahová még csak kívánczolni is — enyhén szólva — szemérmelenség volt e kalmaroktól.

Ezeknek az adatoknak az ismeretében még sokkal jobban elszomorodtam és igaz szívből sajnálom, számomra a megalázott, megszegyentett Lánchidat. Jó azoknak, akik mit sem látva, mit sem figyelve rohannak végig az utcákon, mert nem örlik fel idegeiket és nem ölik meg nyugalmukat az ilyen felfedezésekkel. De lenni kell olyanoknak is, akik fáradságos munkával szerzik meg nekik keserűséget, álmatlanságot, hogy megmutathassák az embernek a kövek szomorúságát.

PAPP LAJOS.

Megszavazta a képviselőház a miniszterelnöki tárca költségvetését

Minisztertanácsot tartott a kormány

Budapestről jelentik: A képviselőház tegnapi vitáját az elnök öt órakor lezárta, s Zsindely Ferenc választotta a felszólalásokra. Megállapította, hogy az igazságügyminiszteriumban az ezzel kapcsolatos munkálatok előrehaladtak. Megállapította a továbbiak során hogy a kormánybiztosok nagy munkát végeznek és örömmel vette tudomásul, hogy a Ház túlnyomó része elismeréssel nyilatkozott erről a munkáról. Lehetőség van arra, hogy az önállósítási alpra előirányzott ömlesztés keretét felemlék. A statisztikai hivatal működéséről szólva, megállapította, gondot fordítanak arra, hogy az adatgyűjtéseket ellenőrzéssel csokkentik. Ezután a csiki magánjavak kérdésével foglalkozott. Bejelentette, hogy az iparügyi miniszter a legkövetkező időben belül részletesen beszámol egy volt árkormánybiztos működéséről. Szólt a továbbiak során a ször-

vány-magyarság kérdéséről is. Kijelentette, hogy az a kormány állandó gondoskodásának tárgya. Nem lelkisimulandó az a munka, amelyet a kormány ezen a téren a visszacsatolás óta végzett. Több képviselőnek válaszolt még az államtitkár. A hazai németiség kérdéséről szólva, választ adott az elhangzott felszólalásokra. A bécsi kisebbségi egyezményt Magyarország megkötötte és azt azzal a becsülettel és tisztességgel fogja végrehajtani, amint azt a magyarságtól el lehet várni. A német hadsereg sikerei a ... egyesület tülzárására ragadtak el. A kormány aggodalommal látta ezt. Arra kell kérnie azonban a Ház minden egyes tagját, hogy úgy fogják fel a dolgot, ahogy azt a kormány teszi. A német sikerek egyes ... érzését megduzzasztották, ennek azonban nem szabad nagyobb jelentőséget tulajdonítani. Átmeneti

Paplanok, takarók!
Szövetek, selymek, **flanellek,** barchendek, női divat cikkek, turbán ujdonságok, harisnyák, kesztyűk nagy választékban.
Czillér Imre
a jóminőségek áruháza.

kellemtelenség ez. Meg vagyok róla győződve — mondotta az államtitkár — hogy a dolgok a kellő mederbe fognak visszatérni. Végül rámutatott arra, hogy a külföldön élő magyarok hazatelepítése a kormány gondoskodásának tárgyát képezi. Az államtitkár beszéde után a Ház a miniszterelnökség és a kisebb tárcák költségvetését általánosságban elfogadta, majd megszavazta az egyes címeket is.
(MII) A kormány tagjai a távollevő miniszterelnököt helyettesítő belügyminiszter elnöklésével kedden este minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

Huszezer pengőt szerzett árdragítással egy kolozsvári hentes és mészáros

Letartóztatták az Élelmiszer Ipar volt eladási főnökét

Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár város feljelentése az ügyészség letartóztatta Török Árpád hentes és mészáros aki sorozatos árdragítási visszaéléseket követett el. Az eddig megállapított tényállás szerint Török Árpád, mint az Élelmiszer Ipar KKT volt eladási főnöke, az év július, augusztus és szeptember havában az említett vállalat hat fiókjának úgy szállította a zsírt, hogy a 25 kg-os ládában levő zsír helyett mindíg 22 és fél kg-os zsírmennyiséget számlázott s az így számlázott zsírt a fiókok részint vidéki henteseknek a hatósági 1 pengő 40 filléres ár helyett esetenként 4-7 pengős áron adták tovább. Az előzetes letartóztatásba helyezett hentesmester körülbelül 10.000 kg. zsírral számlázott többet, mint amennyi valójában a fiókoknak kiadott és ezzel a cselekményével több, mint 20.000 pengőt, jogtalan vagyoni hasznot szerzett a vállalat. Ezeket kivül Török Árpád még más árdragítási visszaéléseket is elkövetett, amiért most felelnie kell.

Milyen munkaelkalmak vannak? A nagyvárosi m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 26. Telefon 23-76.) jelentése november 25-én kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 27 egyént. Jelenleg foglalkozást kaphat 12 ipari szakmunkás, 4 állandó háztartási alkalmazott, 1 szobalány, 1 bejáró-lakosritónó, összesen 18 egyén. — Foglalkozást keres pedig 107 ipari szakmunkás, 30 gyári betanított és egyéb segédmunkás, 84 gyári és egyéb napszámos, 5 szolga, kifutó, kocsis, 1 portás, 13 üzleti alkalmazott, 2 magántisztviselő, 49 állandó háztartási alkalmazott, 3 betegápolónó, 3 szobalány, 2 bejáró-lakosritónó, összesen 299 egyén.

Kiss Béláné
műszaki cikkek üzlete Nagypiac-tér 10. Ker. Csarnok épület.
Világmarkás kerékpárok, rádiók, varrógépek és ezek alkatrészei, villamossági cikkek
Olcsó, szolid árak! Telefon: 27-04, alközpont 54

Casinó filmszínház Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon 19-48.

Nov. 30-ig. Vasárnapig. Nov. 30-ig.

AZ ÚJ NAGY MAGYAR TARSADALMI FILMSIKER!

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné.

Rendes helyár.

ÉLETRE ÍTÉLTEK

Írta: B. NAGY MARIA

Rendezte: RODRIGUEZ ENDRE.

Jávor, Petrovich, HIDVÉGHY VALI, ZÁDOR GYÖNGYI, SOMRAY, PEÉRY PIRI, NAGYAJTAY

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné.

Rendes helyárak:

70, 1, 1.30 P.

Előadások kezdete hétköznap: 5, 7, 9. Szombat-vasárnap: 3, 5, 7, 9 órákor. Első előadás mérsékelt helyárakkal: 50, 70, 1 P.

Szerbiában tovább folynak a harcok a kommunisták ellen

Belgrádból jelentik (NTI). Az *Obnova* című belgrádi esti lap jelenti, hogy szerb önkéntes különítmények *Kaldics* őrnagy vezetésével öt óra-hosszat tartó harc során elfoglalták Rudnik helységet, ahová kommunisták fészkeltek be magukat. A helység elfoglalásakor 150 bandita elesett, hatszázat pedig fegyveresen fogtak el. A kommunisták eddigi legnagyobb vereségüket szenvedték. Egy háromszázfős kommunista csoport megadta magát az önkénteseknek, amikor megtudta, hogy vezetője, Leonid Leskovác, behalt sérüléseibe. Kucsivó városát az önkéntesek két óra múlva felszabadították. Hatvanhárom kommunista életét veszítette, husz megsebesült, huszonhárom fogságba került. (MTI.)

Ócska kalapját újjá alakítja TÓBIÁS
Hlatky Endre-utca 16.

Két gyilkos fiatal lányt tartóztattak le Ploestiben

Bukarestből jelentik: Még október második felében öt nőt gyilkoltak meg a román fővárosban s ezek a gyilkosságok az egész lakosságot rémülettel téltették el. A bukaresti rendőrség most végre két gyilkosság tetteseit kézrekerítette. Kiderült, hogy a tettesek 23, illetve 25 éves fiatal lányok, akik október 20-án meggyilkolták Mimi Prodanovici revüszínésznőt és annak tizenéves cselédleányát. A gyilkosság estétjén Caterina Muntanu és Puica Popa, a tettesek, akik a színésznői barátnői voltak, késő éjszaka a színésznő lakásán maradtak. Egy alkalmas pillanatban Caterina Muntanu a színésznőre vetette magát és barátja segítségével megfojtotta. Amidőn a zajra a színésznő tizenéves szolgálója berohant, a két gyilkos öt is megfojtotta.

A gyilkosság után a tettesek minden értéket összeszedtek és Ploestibe menekültek, ahol most letartóztatták őket. A gyilkosság után néhány napra a színésznő férjüsmérőse zárt ajtókra talált és azt hitte, hogy a nő nincs otthon. Amidőn néhány nap múlva ismét senkinek nem jelentkezett csemetésére, gyanút fogott, fellármázta a rendőrséget, amely azután feltörte a lakás ajtaját és megtalálta a két áldozat oszlásnak indult holttestét.

A gyilkos nők hétfőn délelőtt történt kihallgatásakor bevallották tettüket, amit állításuk szerint azért követték el, mert a színésznő elcsábította Caterina Muntanu barátját. (NST.)

GAZDASÁGI ÉLET**Megállapították a denaturált szesz legmagasabb árát**

(Budapest.) Az árellenőrzés országos kormánybiztosának rendeletét közli a Hivatalos Lap legújabb száma a denaturált szesz kereskedelmi eladási árának megállapítása tárgyában. A rendelet értelmében az árellenőrzési kormánybiztos a denaturált szesz legmagasabb elosztói, nagykereskedői és fogyasztói árát az egész ország területére egységesen az alábbiak szerint állapítja meg:

I. (1) Nyílt edényben eladásra kerülő, legalább 91,5 százalékos szesz-tartalmú áru legmagasabb elosztói ára hektoliterenként:

Legalább 700 liter vételnél, vevő

saját hordójában 166,20 P. Legalább 700 liter vételnél kölcsönhordóban 166,20 P. 100 liter és ennél nagyobb vételnél 168,20 P. 100 liternél kisebb vételnél 171,20 P. (2) A cca 96 fokos szesz-tartalmú denaturált szesz ára legfeljebb 7,50 P-vel a cca 100 fokos denaturált szesz ára legfeljebb 15,50 P-vel lehet magasabb az (1) bekezdésben foglalt áraknál. A fenti árakhoz csak a külön felszámítható forgalmiadó számítható hozzá.

A rendelet további része a szállítási és egyéb körülményekről, palackozásról stb. intézkedik.

A Közellátási Hivataltól kell engedélyt kérni a saját hizlalásu sertés levágásához

(Nagyvárad.) Tekintettel arra, hogy beköszöntöttek a hideg napok, a sertéshizláló gazdák körében általános érdeklődés nyilvánul meg aziránt, hogy milyen engedély szükséges a hizók levágásához s kihez kell fordulni az engedély ügyében. — Szerkesztőségünkhez többoldalról fordultak felvilágosításért, ami annak is tulaj-

donítható, hogy a Budapesti Közlönyben az elmúlt napokban jelent meg egy rendelet a sertéslevágásokkal kapcsolatban.

Hogy a félreértéseket teljesen tisztázzuk a Közellátási Hivatallal fordultunk, ahol a saját hizlalásu sertések levágására vonatkozóan a következő hivatalos felvilágosítást kaptuk:

„GULLIVER“

az APOLLO-ban.

Az APOLLÓ mai premierjén elevenedik meg a világirodalomnak a legnagyobb, legmélyebb szatírája. Bölcsesség, vidámság és művészet hozta létre ezt az arányaiban és káprázatos színpompájában valóban monumentális alkotást. Vásznonra lépnek Lilliputi és Araszka apró lakóinak kedves alakjai. Bombó és Bimbó a két konkurrens király, Dalia és Dália, az ifjú királyi mátkapár, Fecsegi, az icipici rémhírnök, s a lilliputi kémiszervezet 3 arányosan félelmetes figurája. **SZEMECS-kém, ESZECS-kém és LELKECS-kém.**

Jóleső tarka álomszép mesevilág ez, valóságos lelki üdülés, amelynek elfelejtjük a mai idők gondjait és problémáit.

Az emberi élet sok fonáksága, nagyok gondolt tartalmatlan célok felé való törekvése, üres torzolkodása tükröződik vissza a színes meseképekben azok előtt, akik a filmben nemcsak elbájoló tündérszép mesét látnak, hanem keresik ennek a mesének a mélyebb értelmét is.

Kicsiknek, nagyoknak felejthetetlen élmény a Paramount-nak ez a káprázatos, színes zenés filmsodája, melynek tanulsága: Emberek ti szaladgáló törpök, ne döngessétek az eget, vigyázzatok van felettetek egy nagyobb, legyőzhetetlen erejű Hatalom, akinek egyetlen büntető letele a tud sodorni valamennyiőtöket és kinek szemében ti sem vagytok nagyok, mint törpehon lakói Gulliver tenyerén.

Saját hizlalásu sertését mindenki levághatja, anélkül, hogy annak zsíradékából bármilyen mennyiséget is be kellene szolgáltatni a Közellátási Hivatalnak. Saját hizlalásu sertésnek tekintendő a vonatkozó rendelet értelmében az a sertés, amely a levágástól számítva legalább két hónapja a kérvényező tulajdonában van.

A levágandó sertésnek legalább 100 kilogrammosnak kell lenni. Hogy ezt ellenőrizhessék, a városi mázsán díjtalanul lemérik a sertést. Ha a hizót nem lehet a mázsára hajtani, a tulajdonos kérésére a helybirtói hivatal megbízottjai a háznál ellenőrzik hogy megvan-e a sertés 100 kilogrammos.

A sertés levágásához a hivatalos mázsálás után engedélyt kell kérni a Közellátási Hivataltól. Az engedélyt helyegmentes kérvényben kérje minden tulajdonos. 24 óra leforgása alatt az engedélyt kézhez kapja.

A Hivatalos Lapban megjelent egy rendelet, amelyben előírják, hogy 3 kiló zsíradékot kell leadni minden levágott disznó után. Ez a rendelet Erdélyre és a visszatért részekre nem vonatkozik. Nem vonatkozik tehát Nagyvárad városára sem.

A termelők a fogyasztók részére is eladhatnak burgonyát

Budapest, a MTI jelenti: A félreértések elkerülése végett a közellátási hivatal felhívta a burgonya termelők figyelmét arra, hogy a burgonya legmagasabb árát megállapító rendelet lehetővé teszi, hogy a termelők a fogyasztók részére közvetlenül is eladhassák a burgonyát az ártöbbtel felszámításával. Ezek szerint a termelők a fogyasztók részére történő közvetlen eladással a burgonya ellátást megkönnyíthetik.

FÉRFI VÁSÁRLÁSI KÖNYVÉRE NŐI, NŐI VÁSÁRLÁSI KÖNYVÉRE FÉRFIÁRU KARÁCSONYKOR SEM VÁSÁROLHATÓ

Az OMKE a közelmúltban felterjesztést intézett a közellátási miniszterhez, amelyben kérte, hogy a férfi vásárlási könyvre női, a női vásárlási könyvre férficikkeket is lehessen karácsony előtt két héttel árusítani. A közellátási minisztérium most értesítette az egyesületet, hogy a kért módra való árusítást, illetve vásárlást nem engedélyezi, azinek következtében a vásárlási könyvek, kapcsolatos rendelkezéseket változtatlanul továbbra is alkalmazni kell. Azt a kívánságot, hogy a csecsemőkoriengye vásárlási könyvbe való bejegyzés nélkül is kiszárazhatók legyen karácsony előtt, a miniszter vizsgálat tárgyává teszi.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Csak 1 napig! Belvárosi Csak 1 napig!

A nagy keringő

Egy film, melyet ha látott akkor is megnézni!
A kékduna örök szerelmessének Johan Strausnak
élete.
Luise Reiner, Miliza Korjus, Fernand Gravey.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

Tisztelet a kivételnek

Különleges értékű magyar vígjáték
Tolnay Klári, Ráday Imre, Rozsánegyi Kálmán,
Vizváry Mariska, Juhász József stb.
Pótkép: Piros alma csüng az ágon.
Legújabb híradó.

Csütörtökön

mutatjuk be

a Paramount egész estét betöltő káprázatos
filmcsodáját!

GULLIVER

a törpék országában!

Csodálatos színek!

8 ragyogó világláger!

Apolló filmszínházban.

Színház-Művészet

Felemelő ünnepséggel áldozott a Szigligeti Színház Katona József emlékének

Nagyvárad. Saját tud. A Szigligeti Színház kedd esti Katona-ünnepsége, amelyet a magyar tragédia mesterének szünetes szívével fordította a kalmából rendeztek, a közönség részvétele miatt nélkülözött a kivételes jelentőségű ünnepélyek meleg és emelkedett hangulatát. A közönségnek azok a rétegei, amelyek a földszint második felét és az erkélysorokat szokták megtölteni, teljesen hiányoztak.

Talán a rendezésben is volt hiba. Múltkorban ünnepelhetett volna a színház Katona Józsefet, ha a bevezető előadás után az egész Bánk bánt előadta volna.

Némethy Gyula preláts kanonok nyitotta meg az ünnepséget nagyhatású előadásával, amely tartalmával, úgy, mint közvetlenségével mélyen megragadta a közönséget.

Dr Némethy Gyula ünnepi beszéde

Mélyen tisztelt közönség!
A németek nagy költője, Goethe, Eckermannal folytatott beszélgetései során felpanaszolja, hogy írói pályáján mennyi méltatlan támadást, igaztalan vádat kellett elszenvednie. Ein deutscher Schriftsteller, ein deutscher Märtyrer: német író, német vértanú, így fejezi be panaszát. Ezt ő mondja, kihez mint a moszlímok Mekkába, tisztelői úgy zarándokolnak. Saját vallomás szerint az ő Wertherének jeleneteit még Kinában is porcellánra festették. Ha azonban azt mondanánk, hogy legalább bizonyos korokban magyar író magyar vértanú volt, sokkal közelebb jutnánk az igazsághoz, ha pedig azt mondanánk, hogy a legnagyobb magyar tragédia írójának, Katona Józsefnek élete is tragédia volt, senki sem cáfolhatná meg állításunkat. Most, midőn az egész magyar hazában kegyelet lángjai gyúlnak Katona József születésének 150-ik fordulóján, szálljunk vissza mi is a múltba s kísérvük őt végig pályafutásán.

A magyar alföld közepén, Kecskeméten látott Katona József napvilágot 1791-ben. Atyja a deák műveltségű lakásmester, ki maga is verselgetett, nagy gondtal nevelte, iskoláztatta tehetséges fiát. Joghallgató korában Pesten sokat látogatta a könyvtárakat s a színházat, az utóbbihoz az akkor magyar csalogány Dériné iránt gyúladt szerepelt is vonzotta. Mint műkedvelő fel is lépett a színpadon, nem minden siker nélkül. Jurátus korában, 1814-ben vette hírelt, hogy lelkes ifjú erdélyi mágnások 1000 forintot tűz-

tek ki olyan drámára, mellyel az akkor épülő kolozsvári színházat lehetne megnyitni. Ez szolgált a 23 éves ifjúnak ösztönül arra, hogy megírja a Bánk bánt, egyetlen remekét, máig legkiválóbb magyar tragédiának, mely szinte shakespeare-i magaslattal emelkedik s melynek létrejöttét, másképp, mint lángelme felvételével megmagyarázni nem lehet. A pályabírák azonban még csak fel sem említették a pályaművek között, azért-e meri nem ismerték fel kiválóságát, vagy, mert elkallódott a postán, máig se lehetett eldönteni. A pályadíjat kiadták a „Párlosság tüze” című drámának Tokodi János művének, amely azóta a megérdemelt feledés árjába merült. Katona, aki érezte műve becslését, nem csüggedt el, hanem folytatta Sisypheus munkáját. A görög mitológia szerint ennek a királynak elkövetett büneiért az volt az alvilági vezeklése, hogy iszonyú erőfeszítéssel nagy követ kellett megemlítenie hegyre felgördíteni, amely azonban a tetejére érve, mindig visszagördült a mélybe. Ilyen munkát folytatott Katona is a közönség értetlensége, közönye ellen. Művét barátjának, Bárány Boldizsárnak küldötte meg s az ő javaslatára átdolgozva elő akarja adatni Székelyvároson. A kö vizsgálódott a mélybe: a cenzor nem engedélyezte előadását, „meri benn” Bánk nagysága elhomályosítja a királyi házat.” Katona nem csüggedt 1821-ben könyvalakban adta ki. A kö vizsgálódott. A tragédia így sem keltett figyelmet. Hogy is keltett volna figyelmet az akkori közönség előtt, amely frenetikus tapsal ünnepelte Károlyi Károly darabját, „A tatárok Magyarországon”, amelyet maga a szerző becsmerélte Xeniában:

Sok hazapuffogatás, sok semmi,
de szörnyű magyarországi
Bundás indulatok: ő be tatári
műv ez!

A hazafias felbuzdulással akkor a szép-érzés nem bírta a versenyt, ahogy ugyancsak Kisfaludy írja.

Szép? Hm! Győz a magyar: s tapsra ez ott jenni elég. Ezzel az alacsony értelmi és érzelmi színvonallal szemben Katona feladta a küzdelmet. Hazamenet szülővárosába, alügyességet vállalt. Gegen Dummheit kämpfen

die Götter vergebens. A butaság ellen az istenek is hasztalan küzdenek 1830-ban, alig 39 éves korában szív-szélhűdés vetett véget családott, kiábrándult életének.

Csak négy évvel kellett volna tovább élni, hogy megérje a fordulatot, műve diadalmának kezdetét. A legnagyobb magyar tragikus színművész, Egressy Gábor, megérezte a Bánk bán shakespeare-i nagyságát, 1834-ben ezt választotta jutalomjátékául, éppen Kolozsvárott, ahol két évtizeddel előbb a mű nem futott be. 1835-ben már Budán, 1839-ben pedig Pesten tapsot lelkes közönség a legnagyobb magyar tragédiának. Később olyan műbírak méltalták, mint Arany János és Gyulai Pál, 1861-ben pedig Erkel Ferenc komponálta nagyhatású operát hozzá. Katona tragikum az volt, hogy megelőzte korát, túlmagasan állott kora vagy közönsége felett. Az idők árja csak évtizedek múlva emelte fel a közönséget a remekmű magaslattáig.

Méltóbb ünneplése Katona emlékének alig lehet, mint ha mi is lörek-szünk felémelkedni az ő remekművének színvonaláig.

A következőkben Némethy Gyula a tragédiáról beszélt általában, majd így folytatta:

Ha a Katona tragédiáját vizsgáljuk ennek eseteleménye meglehetősen közismert. Bánk bán minden ízében öndüveltes művészi alkotás, mondja Bánhegyi Jób. Cselekvénye kétágon indul el. Petur és társai összekötésén és Ottó meg Melinda történetén, de tragikus egyszélel alrad össze a két cselekmény, a királyné és a nádor összekötésében. A bonyodalom egyre fokozódó szenvedéllyel és feszültséggel telített drámai erővel éri el tetőpontját. Bánk, a nemességére büszke lovag, a királyi helyettes és barátja, a törvényt legfőbb öre olyan méltóval szenvedett, mely egész lélekét megrendíti és bosszú vágyával tölti el. Ezért a bosszúért feláldozza múltját, meggyalázza mindazt, amit eddig szentnek vallott, lábbal tapodja a törvényt, védtelen asszonyt öl, feldúlja királya boldogságát s az országot forradalomba kergeti. Önbíráskodásával megtömbadja a társadalmi rendet, felforgatja saját erkölcsi alapját, elveszti magában való hitét, megsemmisíti boldogságát. Tragikum a tiszta és teljes ismeretes dolog mélyen tisztelt közönség, hogy a nagy Shakespeare némely tragédiájában valóóságos tömeggyilkolást visz végbe. Nekünk azonban, az a szerény véleményünk, hogy Bánk bán csupán erkölcsi és nem fizikai halála kiváló jellegű Katona tragédiájának. Erzsébet királyné azt mondta, hogy némely embernél előbb hal meg a lélek, mint a test. Ami a lélek ha-

lála után folytatódik, az már csak árnyékelet. Ez a Bánk esete. Ő valóban „éleltre van ítélve.”

Azonban Bánk bán nem csak meg-rázó e m b e r i tragédia, hanem n e m z e t i tragédia is. A magyarnak ezredéves múltja alatt sokszor kellett idegen támadás ellen küzdenie, hogy függetlenségét és szabadságát megvédje. Bánk bán nem csak nagybecsű művészi alkotás, hanem fölemelő h a z a f i a s tett is egyuttal. Sajnos, szerzője nem érthette meg művének csak posthumus, halála után bekövetkezett diadalmát. Az ő lelke is elebb halt meg, mint a teste. Éleltre volt ítélve. Olyanforma hangulatot ilhettett lelkén, amilyennek egy másik, szintén sokat szenvedett költő adott kifejezést végredelelnek nevezett versében, Reményik Sándor:

Füradságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szivárványnak,
Megnyugvásom a tiszta csöndes ének,
Mosolygásom az esti verőfénynek.
Sok sötét lilkom rábízom a szélre,
Semmit sem várva és semmit sem
kérve...
Kik üldöztek, át vad tuskén, hozóton,
Kétségeim az örvényekbe szórom.
A holtom után ne keressetek,
Mindenütt leszek és sehol sem leszek.

Mindenütt leszek... Amíg Isten magyart éllet e földön, Katona mindenütt lesz: mindenütt lesznek, akiket megindít, megráz és fölemel Katona József örökségű tragédiája

Az előadás után Nadányi Zoltán olvasta fel néhány költeményét. A nagy formaérzékkel, nyelvkészséggel és mélyenszánító gondolatokkal megírt versek, amelyek előadásra is kiválóan alkalmasak, nagy tetszést arattak.

A színtársulat ezután egy részletet adott elő Bánk bántól, Bánk, Melinda és Tiborc nagy jeleneteivel. Sár-mássy a címszerepet lendülettel, forró szenvedélyességgel alakította; Moóry Lucy Melindája megkapó volt, Tanay is meglepően jó teljesítményt nyújtott Biberach szerepében, de Kozma Andor láthatóan küzdött a nem neki való, komoly szereppel. Barsy Béla Tiborca azonban megrázó volt. Ez a nagy színész ezuttal újabb oldaláról mutatkozott be. Any-nyi érzés, átgondoltság és erő jelent-kezett előadásában, oly szépen beszélt, hogy a közönség lenyűgözött, könnyekig meghatva élhette át a tiborci sors minden fájdalmát és keservét.

Végül Tabéry Géza szép egyfelvonásosát, a Kolozsvári bált adták elő színészeink. Sárnácssy és Moóry Lucy emelkedtek ki az együttesből.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a hölgy közönséget, hogy külföldi elsőrendű angol és francia nődivat szalonomat Nagyváradra, Bémer tér 2 sz. helyeztem át. Lecutolsó divat szerint készítek saját és hozott anyagokból ruhákat, kosztümöket és kabátokat. Valamint elegáns estélyi ruhákat Eredeti modellek bemutatása. Kiváló tisztelettel:

Földessy Sándorné

Bémer-tér 2 az Apolló mozgó mellett.

Őszinte mozikritika

„Életre ítétek“ című film bemutatója a Casino mozgóban

Csak a napokban mutatták be Budapesten az Életre ítétek című új magyar filmet s már láthatjuk a Katolikus Körben levő új moziban a Casinóban, amelynek gyönyörű terme zsufozásig megtelt a nagyon érdekes film nagyváradi premierjén. Az új filmet B. Nagy Mária írta s volt bátorsága ahhoz, hogy újat vigyen a filmvászorra. Mindvégig komoly, drámai hangulatot ad a filmnek a nehéz témája. Egy élő, egy halott és egy meggyilkolt aszszony küzd egy férfiert, azért a férfiert aki talán igazoltan, talán megbocsáthatóan, de mégis: gyilkolt, vérellen szennyezte be kezét. Méltó büntetését, habár el is nyeri, a társadalom mégsem tud neki megbocsátani s főzklaltott életébe egyedül kisleánya szeretete s az új szerelem víz napsugarát. A darab főszerepét Jávör Pál, Petrovics Szevicszlav, Somlay Artur, Peéry Piri, Hidvéghy Valéria és a tragikus hirtelenséggel meghalt Zádor Györgyi játsszák. Ez a kitűnő film biztosan hosszú időn műsoron marad a Casino moziban.

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei:

- A Katona József emlékkünnepélyt szerdán megismétli a színház tisztviselőberletben.
- Bukaresti kaland olcsó helyárral esütörtökön este és vasárnap délután.
- Hamar egy férjet! Pénteken premier bérletben és szombaton tisztviselő bérletben mutatja be a színház a Hamar egy férjet! c. kacagtató, mulatságos operett újonságot. Radnóthy Éva, Jurik Julesi, Dely Ferenc, Tannay, Kozma és Solyomossy játsszák a főszerepeket.
- Vasárnap délután: Bukaresti kaland, olcsó helyárral.
- Előkészületben: Zilahy Lajos: Tűzmadár, társadalmi színmű.
- Hétfőn: Becskerek ményecske a Népművelési Bizottság rendezésében.

HETI MŰSOR.

- Szerda este 8 óraker: Katona József emlékkünnep.
- Csütörtök este 8 óraker: Bukaresti kaland.
- Péntek este 8 óraker: Hamar egy férjet.
- Szombat este 8 óraker: Hamar egy férjet.
- Vasárnap délután 4 óraker: Bukaresti kaland.
- Vasárnap este 8 óraker: Hamar egy férjet.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

Virágzik a mandula köve	6'—	P
Ne sárgulj, fűzfa!	8'50	P
Es Mihály harcolt	8'—	P
Mégis élünk	7'—	P
„ fűzve „	5'—	P

Kaphatók könyvosztályunkban.

Európa minden részéből gyűjtik össze az antibolsevista kiállítás anyagát

Öt vagon anyag érkezik Németországból a kiállításra

Budapestről jelentik: A MOVE országos elnöksége rendezésében december 4—20. között a pesti Vigadó helyiségeiben bemutatandó Antibolsevista Kiállítás iránt országsszerte példátlan az érdeklődés Naponta többszáz levél érkezik az ország minden részéből. Munkások, gazdák és tisztviselők küldik el féltve őrzött emléktárgyaikat a magyarországi vörös vérengzésről, hogy azokat is mutassák be a kiállításon. A legnagyobb meglepetést azonban feltétlenül a németországi anyag fogja kelteni A rendezőség két tagja több alkalommal repülőgéppel Berlinbe utazott és a német Propa-

ganda Miniszterium Keleteurópai Osztálya a legnagyobb szívélyességgel fogadta a magyar szakértőket. Mint most a miniszterium táviratban értesítette a MOVE elnökségét,

három vagon kiállítási anyagot máris becsomagoltak a németek, s ez a napokban megérkezik a fővárosba.

Jelzi a távirat, hogy az anyagot eddig sehol a világon, meg Németországban sem állították ki. A spanyolországi vérengzések megdöbbentő anyaga néhány napja már ugyancsak a fővárosban van, s részben már fel is dolgozták.

Az Észak-Kacéliai vörös kegyetlenségek véres emlékei a kiállításon

A MOVE országos elnöksége hónapokkal ezelőtt érintkezésbe lépett Finnországgal is, hogy a szovjet pusztulás nyomairól készült felvételeket, emléktárgyakat a nemzetközi Antibolsevista Kiállítás céljaira Budapestre engedje át. A finn kormány készséggel vállalta az anyag összegyűjtését, s mint jelezték, az anyag Németországon keresztül repülőúton máris Magyarországra felé tart. Érdekessége a finn anyagnak, hogy

a finn követ, aki a napokban néhány napra Helsinkibe utazott, ígéretet tett a rendezőségnek, hogy maga is utánaérez a finn testvérnemzet gyászos bolsevik emlékeinek, s főképpen a legújabb finn diadalmas előnyomulás emlékeit biztosítani fogja a kiállítás számára.

Ez az anyag is, a szállítási idő rövidsége miatt, külön repülőgépen teszi meg az utat a fővárosig.

Vidékeől kuszerec látogatója jelentkezett

Példátlan mértékben bontakozik ki a magyar vidék kommunellenes magatartása a MOVE Antibolsevista Kiállítás kapcsán. Mint ismeretes, a kormány féláru utazást engedélyezett a kiállítás látogatói számára. A MOVE országos elnöksége körlevélben hívta fel a hatóságok, egyesületek, erkölcsi testületek figyelmét a kiállítás nemzetközi jelentőségére, s ennek ered-

ményeképpen alig egy hét alatt máris 2000 látogató érkezését jelentették a rendezőségnek. Különösen azokból a városokból nagy az érdeklődés, ahol Szamuely hóhérajai működtek. Több mint nyolcvan városból és községből külön nagyszamu küldöttség érkezik a kiállításra, hogy itt a fővárosban is lerőjja kegyeletét a magyarországi vörös téboly halottjai előtt.

Német katona a kievii citadella hársngjai mellett

**Széchenyi-tér
1. sz. alá, I. em 7.
helyeztem át**

London Józsa

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Aláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Kiadó magánház, Kertváros, Fraknói u. 15. 71

Adás-vétel

Férfiruhákat, használtakat legjobban vehet és eladhat Molnár használtruha üzletében. Bémer-tér 1. (udvarban). 566

Aranyat, briliánsot, ezüstöt magas aron veszek. órát, akszert javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi ut 19.

VENNÉK keveset használt 33-as cipőre való fekete, esetleg barna, félmagas sarkú hőcsizmát. Címet a kiadóba kérem.

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész. Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

HASZNÁLT, ocska rongyot, géptörlesre tiszta állapotban, kilőszámra vesz a Szent László-nyomda. Kat. Kör épület.

Briliánsért, régi ékszerért magas arat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Hevesi sütőtök 30 fillér Jurcsáknál, Nagypiactér. Telefon 11-96. 739

Eladó tiszta gyapju ebédő perzsa-szőnyeg és két kisebb perzsa, fekete komplett ebédőbutor. Lázár Vilmos-u. 10. ajtó 4. 764

Különféle

Jól bevezetett fűszer- és csemege üzlet központban átadó. Cím a kiadóba. 735

Postaigazgatóság udvaráról salak ingyen elszállítható. 779

Meglévő iparomhoz 10—15.000 pengő kölcsönt keresek 2—3 évre. Kizárólag keresztény kölcsöntadók ajánlatát „Kredo” jellegre a kiadóba kérek. 767

Magános nő idősebb házaspár gondozását vállalja. Címet „Szereget” jellegre a kiadóba. 765

Allást nyec

Megfelelő irodai gyakorlattal rendelkező, könyvelésben is jártas, öskeresztény gyors és gépirónót keresek azonnali belépésre. Turul szövéde, Arpad vezér-ut 47. 766

Fiatal mindenest december 1-re felveszek. Graf Csáky István-utca 43.

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda RT

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgónépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.